

DANSKE RESUMEER

Nina Kramp: Forpligtet til fællesskab. Versioner af det gode fællesskab i dagtilbud og skole

Med afsæt i analyser af etnografiske fortællinger fra hverdagen på en børnehavestue samt i to børnehaveklasser undersøger denne artikel, hvordan fællesskab formes i børns tidlige institutionsår. Selvom pædagoger i danske dagtilbud og skoler ofte bruger 'fællesskab' som en samlet betegnelse for børns institutionelle samvær, viser analyserne, at det i praksis tager form som til tider radikalt forskellige samværsformer, der forpligter børn på forskellige og undertiden modsatrettede måder. Med afsæt i Annemarie Mols (2013) metodologiske værktøj 'ontonomer' fremanalyserer artiklen fire versioner af institutionelt fællesskab og viser, hvordan pædagoger i praksis – med forskellig vægtning af individ og kollektiv, lighed og forskellighed – ikke blot organiserer bestemte måder at være sammen på i institutionshverdagen, men også producerer forskellige normative forestillinger om, hvad børn bør være for hinanden. Artiklen bidrager således til en mere nuanceret forståelse af fællesskab i praksis i børneinstitutioner.

Søgeord: fællesskab, pædagogisk praksis, dagtilbud, skole, ontonomer, forpligtelse

Nana Vaaben: Forpligtende reproduktivt arbejde og brudte samfundskontrakter i Velfærdsdanmark

Artiklen tager udgangspunkt i debatten om skolevægning og unges mistrivsel som del af en omsorgskrise i Danmark. Den undersøger, hvordan forpligtelser i den forbindelse usynliggøres og skubbes rundt mellem forskellige instanser og mennesker, der alle mener, at andre har forpligtelsen til at gøre noget og betale regningen for at hjælpe de børn og unge, som har det svært. Med inspiration fra bl.a. Marcel Mauss' og David Graebers teorier om sociale kontrakter og Nancy Frasers feministisk inspirerede kapitalismekritik viser artiklen, hvordan både lærere og forældre kommer i klemme mellem forskellige typer forpligtelser, og hvordan de undervejs oplever at blive svigtet af "samfundet", som de ikke synes lever op til samfundskontrakten. Empirisk trækker artiklen på flere forskellige undersøgelser af skoler, lærere og lærerstuderende gennem de seneste 13 år samt på dokumentarfilmserien *Skolens tabte børn* og korrespondance med folkene bag den.

Søgeord: forpligtelser, skole, reproduktivt arbejde, sociale kontrakter, kapitalisme

Marie Leth Meilvang og Stella Mia Sieling-Monas: Digitale forpligtelser. Udsathed og forpligtelsesarbejde i den digitaliserede velfærdsstat

Artiklen undersøger, hvordan digitaliseringen af velfærdsstaten producerer nye former for forpligtelser, ansvar og afhængighed i relationen mellem borgere og offentlige hjælpesystemer. Med afsæt i etnografisk feltarbejde på to varmestuer undersøges de digitale møder mellem en gruppe borgere i udsatte positioner og den offentlige sektor. Artiklen analyserer, hvordan adgang til velfærd i stigende grad påvirkes af borgernes til tider begrænsede digitale kompetencer, den teknologiske infrastruktur og borgeres netværk og sociale relationer. Digitaliseringen af velfærdsstaten fremstår derved ikke blot som et administrativt redskab, men også som en faktor, der omformer relationerne mellem stat, borger og civilsamfund. Artiklen introducerer begrebet *digitale forpligtelser* til at beskrive, hvordan borgere forventes at kunne navigere i digitale systemer med henblik på at opnå adgang til de rettigheder og ydelser, de har behov for. Samtidig viser analysen, hvordan disse forpligtelser forskydes fra staten til borgerne og videre til frivillige hjælpeorganisationer. Artiklen viser, at de frivillige organisationer står i et forpligtelsesdilemma, når de medierer borgernes digitale forpligtelser over for staten, fordi de ikke har den formelle og juridiske forpligtelse til at hjælpe borgerne, men alligevel udfører de arbejdet, fordi de føler sig socialt og moralsk forpligtede. Ved at kombinere antropologiske perspektiver på velfærd, forpligtelse og stat-borger-relation bidrager artiklen til debatten om digital eksklusion og velfærdsstatens udvikling. Den viser, hvordan digitalisering ikke blot medierer adgang eller udelukkelse fra hjælpesystemerne, men også former borgeres handlinger og etablerer nye infrastrukturer, hvor velfærdsydelser, forpligtelse og medborgerskab gentænkes.

Søgeord: digitalisering, forpligtelse, udsathed, civilsamfund, velfærd, inklusion

Julie Laursen: En forpligtende straf

Når mennesker dømmes til forvaring, skyldes det en kombination af alvorlige personfarlige lovbrud, personlige forhold og en vurdering af risikoen for nye lovbrud. Forvaring er en tidsbestemt straf, som mange beskriver som særligt tung at bære – nogle kalder den endda for en form for ”evig varetægt”. Alligevel viser de forvarede egne fortællinger et mere nuanceret forhold til staten. For dem er forvaring ikke kun straf, den opleves også som en slags ”kontrakt” mellem dem og staten. Denne kontrakt skaber en særlig form for moralsk forvirring. De forvarede fortæller, at deres gæld til ofrene aldrig kan betales tilbage, uanset hvor længe de sidder inde. Samtidig føler flere, at de på et tidspunkt har tilbagebetalt nok til staten – at de har opfyldt deres del af aftalen. Det er i dette

spændingsfelt mellem skyld, ansvar og gensidig forpligtelse, at deres erfaringer folder sig ud. Med afsæt i 35 interviews med indsatte, der afsoner forvaring i danske fængsler, undersøger artiklen, hvordan straffepolitiske idealer møder hverdagen bag murene. Her bliver straf ikke kun et juridisk anliggende, men også en relation mellem staten og den enkelte – en relation fyldt med forventninger, håb, frustrationer og forhandlinger. Artiklen argumenterer for, at straf kan forstås som en form for forpligtelse mellem den straffende stat og den straffede selv, og problematiserer samtidig præmisserne for denne forpligtelse.

Søgeord: forvaring, straf, forpligtelser, skyld, gæld, fængsler

